

[Bertel Pedersen.]

Skriftlig begrundelse:

Den kontrakt, der blev oprettet i 1960 mellem firmaet A/S V. Handberg og ministeriet for offentlige arbejder, indeholdt bl. a. 2 væsentlige punkter, hvoraf det vigtigste er fastsættelsen af de områder, hvor der under hensyn til at bevare det naturfredningsmæssige måtte brydes sten (brydningslinjerne).

Det andet, vel nok en sikkerhedsbestemmelse, som nu er kommet til at spille den afgørende rolle, var at fastsætte en 10 års periode, hvorefter kontrakten kunne opsiges med 1 års varsel til en 1. april. Denne periode er udløbet, men med hensyn til brydningslinjerne, som vel nok i denne sag er det vigtigste, viser det sig, at man i den forløbne 10 års periode kun har brudt sten i ca. 15 til 20 pct. af det angivne areal, hvor man af naturfredningsmæssige grunde fastsatte brydningsret.

Det areal, man dengang fastsatte, var i områder, hvor man i tidligere tider — medens granitværket var tysk ejendom — havde brudt sten. Det relevante i denne sag er, at man nu kuldkaster det tidligere udvalgs nøje undersøgelser og de bestemmelser, som er fastsat i kontrakten om brydningen.

Der er i forbindelse med standsningen store beskæftigelsesmæssige problemer, som her på Bornholm er store nok i forvejen.

Derfor håber jeg, at ministeren vil medvirke til en afviklingsperiode, der strækker sig over endnu en årrække.

Bertel Pedersen: I forbindelse med det spørgsmål, jeg har stillet, vil jeg med det samme fastslå, at vi på Bornholm ikke er modstandere af, at vi skal værne om naturfredningsmæssige områder, men vi må også se på, at det beskæftigelsesmæssige har en væsentlig betydning, som må kombineres med bevaringen af naturen.

Den arbejdsplads, det drejer sig om, har eksisteret et par menneskealdre eller mere, og for 10 år siden oprettede man en kontrakt; den er der redegjort for i den skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Men i forbindelse med maskineriet på Hammerens Granitværk, altså knuseri, transportbånd o. lign., driver samme firma et andet granitbrud, og sammenlagt drejer

det sig om ca. 70 mand, der er beskæftiget her. Dette antal lyder selvfølgelig ikke af så meget, men skal vi sammenligne med, hvad det betyder for Allinge-Gudhjem kommune, vil det svare til, at man her i København standser Burmeister & Wain. Dertil kommer, at de beskæftigede 70 har en gennemsnitsalder på 53 år. Det vil skabe store problemer, hvis man standser denne virksomhed, for omskoling vil næsten være umulig, da over halvdelen af de ansatte er mellem 55 og 65 år. Derfor håber vi, at ministeren vil tage disse problemer med i overvejelserne, sådan at man kan give en fornyet og forlænget koncession for denne virksomhed.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Det, der foreligger, er jo en indstilling fra ministeriet for kulturelle anliggender, hvor man af hensyn til beskyttelse af naturværdierne indstiller, at den indgåede forpagtningskontrakt nu bringes til ophør. Det kan den i henhold til kontrakten med 1 års forudgående varsel til en 1. april, og det betyder i praksis, at det tidligste tidspunkt, dette rent formelt kunne lade sig gøre, ville være den 1. april 1972.

Vi har naturligvis i ministeriet for offentlige arbejder også set på baggrunden, som er, at kontrakten nu har løbet i mere end 10 år. Det har gjort, at vi har indkaldt repræsentanterne for A/S Valdemar Handbergs stenhuggeri og stenbrud til forhandling med henblik på at finde en aftale, som begrænser den stedfindende brydning og bringer brydningen helt til ophør over en eller anden årrække.

Disse forhandlinger påbegyndes i den nærmeste fremtid, og derfor vil jeg på nuværende tidspunkt ikke kunne sige andet, end at jeg gerne vil give tilsagn om, at sagen skal blive behandlet med størst mulig hensyntagen til de forhold, som er nævnt i spørgsmålet, og naturligvis med den begrænsning, der ligger i, at vi også må sørge for, at der ikke selv i en kortere eller længere afviklingsperiode sker væsentlige skader på naturværdier.

Bertel Pedersen: Jeg vil gerne takke ministeren for offentlige arbejder for svaret og kan da konstatere, at der er en forholdsvis positiv indstilling, som jeg håber kommer de videre forhandlinger, der skal foregå, til